

**PRVI OBISK
NOVEGA
SLOVENSKEGA
VELEPOSLANIKA...**

STR. 3

**SLIVOVI PIKNIK
V ŠTEVANOVCAJ**

STR. 4

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 5. oktobra 2006 ☀ Leto XVI, št. 40

Ljubljana: razprava na Slovenski matici

VILENIŠKE STOPINJE – PORABSKE SLEDI

Minuli teden se je v Ljubljani zvrstil niz kulturnih in narodnostno političnih dogodkov, povezanih s Porabjem in Prekmurjem. Najpomembnejši, kar se tiče Slovencev na Madžarskem, je bil pogovor v organizaciji Slovenske matice in Društva slovenskih pisateljev, o položaju Slovencev na Madžarskem, zlasti v Porabju, z naslovom *Vileniške stopinje – Porabske sledi: Slovenski jezik in slovenska kultura v Porabju*.

Na Porabje in Prekmurje so se navezovale tudi predstavitve knjig Podjetja za promocijo kulture Franc-Franc v knjigarni Mohorjeve družbe. Predstavili so literarnozgodovinski leksikon Panonski književni portreti 1. Prekmurje in Porabje A-I avtorja Francija Justa, v sredo je bila predstavitev prvega porabskega romana Garaboncijaš – Črnošolec Franceka Mukiča, v četrtek štirijezične pesniške zbirke Ferija Lainščka Posončnice, z ilustracijami Cvetke Hojnik, in v petek pesniške zbirke Krajina v molu Dušana Šarotarja. Pomembno je poudariti, da so bili dogodki dobro obiskani in tokrat tudi medijsko odmevni.

Največjo težo ima (brez zamer, avtorji knjig!) okrogla miza o položaju Porabskih Slovencev, kajti razprave so

Okroglo mizo je vodil prof. Franci Just (z leve), na njej so s prispevki sodelovali glavni urednik Radia Monošter Francek Mukič, akademikinja dr. Zinka Zorko, višja svetovalka za porabsko šolstvo mag. Valerija Perger, glavna urednica časopisa Porabje Marijana Sukič in sodelavka Inštituta za narodnostna vprašanja dr. Katarina Munda Hirnök

se dotaknile vseh življenjsko važnih tem in dilem med manjšino, o kateri Slovenija sliši le poredkoma in izjemoma. Okroglo mizo je suvereno vodil Franci Just iz Murske Sobote, ki je za izhodišče izbral pesem: »Müra je zašepetala, čüla jo je sestra Raba...«, s katero je že leta 1929 Jožef Klekl opozarjal na izoliranost Slovencev v Porabju.

Uvodne misli sta udeležencem namenila predsednik Slovenske matice dr. Joža Mahnič in minister za kulturo dr. Vasko Simoniti. Minister je poudaril, da je bil položaj porabske kulture

letos prvič predstavljen na festivalu Vilenica mednarodni javnosti, kar se mu zdi zelo pomembno. Zagotovil je, da bo ministrstvo prek Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, kolikor bo le mogoče, podprlo pobude s pogovora v Ljubljani. Če ostanemo pri politiki, potem sodi razprava državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorka Pelikana, ki je aprila sprejeli Zakon o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja opredelil kot »pomembno zavezo slovenske države, da skrbi za rojake v svetu.« Poudaril je, da Slovenija upošte-

va posebne okoliščine, ki so v Porabju zaradi preteklosti tega, dolgo vrsto let z vseh strani izoliranega prostora. Zorko Pelikan je prepričan, da živimo čas, ko moramo zaobrniti negativno ozračje v Porabju na več načinov, med katere sodijo pomembna prizadevanja za gospodarski razvoj krajev ob meji. Zaskrbljujoče razmere v narodnostnem izobraževanju je obširno predstavila mag. Valerija Perger. Kot napredek je ocenila postopno uvajanje porabske oblike dvojezičnega pouka v 1. in 2. razredu gornjeseniške osnovne šole, kot zaskrblju-

joče pa, da je s tem šolskim letom pouk slovenskega jezika v Monoštru, h kateremu se je sicer prijavilo okoli 40 učencev, neobvezen. Težave povzročajo zelo nizko število otrok v Porabju, na kar ni mogoče vplivati, pa tudi madžarska zakonodaja, ki ne predpisuje pomembnih zahtev, kot je denimo znanje slovenskega jezika pri ravnateljih, in še kaj.

O porabski narečni in jezikovni podobi je govorila dr. Zinka Zorko, ki je povedala, da se začne pouk sicer z narečjem, vendar je potrebno učiti slovenščino na knjižni ravni. Francek Mukič je razgrnil nastajanje romana Garaboncijaš in povedal, da je pisanje v narečju pomembno zato, ker knjižnega jezika ljudje ne razumejo, zato tudi malo berejo. Marijana Sukič je udeležence seznanila z založništvom in mediji, kjer je podčrtala, da »Slovenci porabskih Slovencev skozi osrednje slovenske medije ne poznajo, kajti le-ti namenijo pozornost konfliktnim situacijam, ki jih na srečo v Porabju ni.« Dr. Katarina Munda Hirnök je dala pobudo za ustanovitev porabske skupine, ki bi raziskovala položaj manjšine na podoben način, kot to delajo Slovenci v Avstriji in Italiji.

Ernest Ružič

Tretji djilejš predsedstva Slovenske zveze

Vüjpanje majo v termalnom kopališči

13. septembra je z devetnajstčlenskoga predsedstva Zveze vküper vselo 17, z nadzorno komisijo pa 19. Najprvin je na redev bijo Porabje d.o.o. Členi so dobili domau pisno poročilo, kak je gazdüvo Porabje d.o.o. v prvom pau leti 2006, stero je vküp postavo gospodarski direktor (gazdasági igazgató) Štefan Küplen. Pisalo se je, kelko penaz so nut vzeli v restavraciji, hoteli, s foringe, z arende pa iz Slovenije prejk Slovenske zveze. Tau tü podraubnoma vöpokazano, na koj kelko so cerali, kelko duga majo. Vsevküper kaulek dvanajset milijona več ceringe majo, kak so nut vzeli, so v minusi. Zdaj geseni morajo dola plačati banki zadnji dug, tau je 6-7 milijonov, odvisno, kelko de vrejden evro. Kaulek šest milijona duga pa majo s tejm, ka nemajo vöpláčano več računov. Etak je direktor daubo več pitanj. Njegov valas je biu, ka je letos dosta menja lüstva prespalo v hoteli, kak bi leko. Hotel je letos nej vöponücani. Drügo je pa tau, največ lüstva so meli s skupinami, njim pa furt pistijo cejne skur na polonja, ranč kak indar. Gli tak je s tistimi gosti, stere plačajo slovenske organizacije na Vogrskom, oni tü skur samo polonja plačajo redne cejne. Tau razliko njim d.o.o. dá od začetka mau, naj s tejm tü majo prednost Slovenci, naj čütijo, ka je tau rejsan Slovenski daum. Pa eške tau tü, ka letos že trbej plačüvati za vsakši človekom v hoteli turistične porcije. Tau ceringo (300 Ft/na glavau) je d.o.o. prejk vzeo pa nej zdigno cejne. Vsevküper

so v hoteli kaulek dva milijona menja aska meli do tejsa mau. Za september pa oktober tü nika baugšoga vövidenja nejga do toga. Restavracija baugšestogi, tak, kak so računali. Vekšo ceringo so meli pauleg klime v restavraciji, tau so meli naprej napisano. Zmrzovalnike so tü steli vömeniti, depa nej majo zavolé penaz. Velki je reži, samo za plin trbej plačati v zimskom cajti prejk pau milijona mejsečno, gde je te elektrika, telefoni, plača delavcov, porcije za delavci pa vse drügo. Zatau je direktor proso, naj 10 milijon forintov Zveza dá za nji tak, ka s tejm gor zdigne kapital, vrejdnost Slovenskoga dauma (törzstóke). Slovenska zveza vsakšo leto posaba prosi penaze z natečajom za Slovenski daum od Urada za Slovence v Sloveniji. Letos je zveza računala 20 milijonov, s toga je v prvoy pau leti prejk dala polonja. Drügi 10 milijonov je pa predsedstvo privolilo prejk dati, ka je d.o.o. rejsan v nevauli. Vüpanje mamu v termalnom kopališči v Monoštri, stero se v kratkom časi opre. Te vejdrík več gostov baude v Varaši, tak v našom hoteli tö.

Pomagamo varaško cerkev

Drüga tema na djilejši je bila pripravlanje na občni zbor, o sterom smo že pisali prejšnji keden. Tretja točka so bili programi do konca leta. Zveza de mejla dve razstavi v Slovenskom daumi, 14. oktobra 3. mednarodni koncert slovenski pevski zborov, 18. novembra občni zbor, 17. decembra božični koncert v varaškoj cerkvi, 10. decembra pa v seničkoj cerkvi. Skupine

majo do tegamau 23 pozvanj, največ, 7, mladi gledališčniki gimnazije ZS. Predsedstvo Zveze de melo dva djilejša.

Predsedstvo je dalo za obnavljanje varaške cerkve 500.000 forintov. Finančno pomauč so prosile pa dobile naslednje organizacije: samouprava v Andovci za srečanje s sombotelskimi Slovenci 55.000 forintov, samouprava na Dolejnjom Seniki za izlet mladi v Budimpešto 60.000 forintov, samouprava na Verici za načrt obnavljanje kulturnoga dauma 297.000 forintov, športno društvo v Števanovci 200.000 forintov, v Slovenskoj vesi 200.000, pa Stari podje (veterani) v Slovenskoj vesi 130.000 forintov. Predsedstvo se je strinjalo s predlogom Karčija Holeca, ka športoške naj na svoje športne triko ne gor majo spisano „Slovenska zveza“.

Za kulturne skupine

Predsedstvo je privolilo v tau, ka nam trbej dati zašiti pa küpiti ške z letošnji pejnez za glasbeni krožek na seničkoj šauli inštrumente (hangszerek), gvant seničkim vekšim mlašečim folkloristom, sakalauvskoj mlašečoj folklori, pojbičom števanovske mlašeče folklore, sakalauvskoj velkoj folklori, nisternim moškom pri seničkoj velkoj folklori, komornomi zbori v Varaši. Seničkim ljudskim pevcom pomagati pri vödavanji CD-ja. Senički zbor je pa zdaj v leti daubo kikle. Pa ške za gledališke skupine na seničkoj šauli, na gimnaziji, za Vesele pajdaše pa Nindrik-indrik tö moramo küpiti tisto, ka je potrebno k nauvim predstavam.

Klara Fodor,
sekretarka

Manjšinci pri predsednici parlamenta

Katalin Szili, predsednica madžarskega parlamenta, je 22. septembra sprejela predstavnike trinajstih manjšin na Madžarskem. Kot nam je povedal Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, je bilo to prvo tovrstno srečanje med predsednico parlamenta in manjšinci, zato je služilo predvsem temu, da so predstavniki manjšin seznanili gospo Szili s položajem svojih manjšin in nekaterimi težavami. Pogovorov sta se udeležila tudi državni sekretar, predsednik Urada za narodne in etnične manjšine, Antal Heizer ter varuh manjšinskih pravic Jenő Kaltenbach.

Slovenska predstavnika pri predsednici parlamenta, Martin Ropoš, predsednik DSS (drugi z leve) in Ferenc Kranjec (tretji z leve) v družbi slovaških predstavnikov (Foto: László Bajtai)

Martin Ropoš je predsednici parlamenta izročil pisno gradivo o položaju Slovencev na Madžarskem, seveda pa je tudi ustno izpostavil nekatera področja, med temi začetke dvojezičnega pouka na seniški šoli, nastanek in finansiranje slovenskega radija kot manjšinske inštitucije. Povedal je tudi to, da bo po manjšinskih volitvah 11 slovenskih samouprav na Madžarskem, saj so se poskusi Neslovencev, da bi ustanovili samouprave, izjalovili. Izpostavil je dobre odnose z matično državo Slovenijo, ki je v zadnjem času bolj kritična do Madžarske predvsem zaradi njenega odnosa do slovenske manjšine. To se je zrcalilo tudi na zasedanjih madžarsko-slovenske manjšinske mešane komisije. Omenil je tudi prizadevanja Državne slovenske samouprave za t. i. slovensko zbirko (muzej) na Gornjem Seniku.

Katalin Szili je predlagala ustanovitev t. i. Državne konference manjšin na Madžarskem (Magyarországi Kisebbségek Országos Konferenciája). Konferenco bi letno enkrat sklicala predsednica parlamenta, na njej bi sodelovali predsedniki in predstavniki državnih manjšinskih samouprav. Obravnavali bi štiri glavne teme. Analizirali bi zakone, ki se nanašajo na manjšine (manjšinski zakon, volilni zakon itd.), razpravljali o finansiranju manjšinskih samouprav ter manjšinskih inštitucij. Na tej konferenci bodo obravnavali tudi nacionalni razvojni program oziroma možnosti vključevanja manjšinskih skupnosti v ta program. Za četrto temo je predlagala delovanje in finansiranje manjšinskih medijev.

Na srečanju je bilo govora tudi o tem, da sedanji manjšinski volilni zakon tudi ne preprečuje zlorab v celoti. Pri nekaterih manjšinah se dogaja, da so določene civilne organizacije podpisale kandidature takih ljudi, ki niso pripadniki manjšine. Po mnenju manjšinskega ombudsmana v tem primeru obstaja le ena pravna rešitev. Zoper kandidata, ki je podpisal izjavo, da obvlada jezik manjšine, pozna njeno kulturo, čeprav to ne drži, se lahko vložijo kazenska ovadba.

Marijana Sukić

PRVI OBISK NOVEGA SLOVENSKEGA VELEPOSLANIKA JE VODIL V PORABJE

Novi slovenski veleposlanik Ladislav Lipič je 21. septembra predal akreditiv v Budimpešti. Naslednji dan, 22. septembra, je obiskal Porabje, kjer se je srečal s predstavniki porabskih slovenskih organizacij, medijev, šol ter nekaterimi župani.

Obisk je začel na Generalnem konzulatu R Slovenije v Monoštru, kjer se je sestel z generalnim konzulom Markom Sotlarjem, nadaljeval ga je v Slovenskem kulturnem in informativnem centru, kjer so ga pričakali predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök, sekretarka Zveze Klara Fodor, višja svetovalka za porabsko narodnostno šolstvo mag. Valerija Perger, glavni urednik Radia Monošter Francek Mukič, urednica Slovenskih utrinkov Ibolya Dončec in urednica časopisa Porabje Marijana Sukič.

Predsednik Hirnök je gospoda veleposlanika seznanil s splošnim položajem slovenske skupnosti ter z delovanjem Slo-

venskega doma. O porabskem šolstvu je spregovorila mag. Valerija Perger, ki je izpostavila dva procesa. Eden govori o zmanjšanju števila narodnostnih šol v Porabju, kajti od letošnjega šolskega leta na mono-

Veleposlanik Ladislav Lipič (na sredini) v družbi svetovalke veleposlanišтва Ksenije Škrilec in generalnega konzula Marka Sotlarja

štrski OŠ Istvána Széchenyija ni narodnostnega programa, kar je posledica zaprtja podružnice v Sakalovcih pred šestimi leti.

Na tej šoli bo od zdaj le fakultativni pouk slovenščine, ki seveda ni enakovreden narodnostnemu pouku, kajti pomeni tedensko le eno ali dve uri slovenščine. Fakultativni pouk slovenščine na tej šoli obiskuje kakih 40 učen-

cev. Pozitivni proces pa se je začel na gornjeseniški osnovni šoli Jožefa Košiča, kjer so v lanskem šolskem letu začeli s postopnim

uvajanjem dvojezičnega pouka, ki ga podpirajo tudi starši.

Glavni urednik Radia Monošter je gospoda Lipiča seznanil s tem, da želi radio razširiti svoj program vsaj na tri ure dnevno. Za to seveda morajo biti zagotovljeni tudi nekateri tehnični pogoji, med njimi tudi boljša slinost. V težkih tehničnih pogojih dela tudi uredništvo slovenskih oddaj „Slovenski utrinki“. Oddaje pripravljajo nekaj let v zasebnem studiu, ki, kljub temu da mu nacionalna televizija za to odšteje primerno vsoto, sodelavcem slovenskega uredništva ne zagotavlja potrebnih pogojev. Urednica Ibolya Dončec je pripomnila, da niti lastne mize niti lastnega računalnika nima.

Veleposlanik Ladislav Lipič je potem, ko je navzoče seznanil s svojo dosedanjo življenjsko potjo, obljubil, da si bo s sredstvi diplomacije prizadeval za reševanje problemov slovenske skupnosti. Njegovo naklonjenost Porabskim Slovincem kaže

tudi to, da ga je prva pot peljala prav v Porabje.

Veleposlanik je po pogovorih v Slovenskem domu obiskal Gornji Senik, kjer se je pogovarjal s podpredsednico Državne slovenske samouprave Eriko Köleš Kiss, z ravnateljem in podravnateljico šole Tomažem Časarjem in Ildikó Dončec Treiber. Razprava je tekla tudi o manjšinskih volitvah. Na vprašanje, zakaj se je registriralo le okrog tisoč Slovencev v manjšinskem volilnem registru, je podpredsednica odgovorila, da vzrok za to menda niti ni toliko strah, temveč predolgi rok. Veleposlanika so seznanili tudi z obnovo šole, obiskal je tudi cerkev in se pogovarjal z domačim župnikom Ferencem Merkljem. Svoj obisk v Porabju je končal na števanovski občini, kjer se je pogovarjal z županom Lacijem Kovačem, vodjo vrtca Agi Holec in podravnateljico šole Anico Szalay.

M. S.

Vaški den na Dolnjem Seniki

VESELIMO SE TISTOMI, KA MAMO

Samouprava na Dolnjem Seniki je 23. septembra držala vaški den. Program se je začel s športnimi tekmami. Najprve so se brsale dekle in ženske, potem pa podje in oženjeni moški. Medtem so male mlajše zabavali z raznimi igrami pri športnem igrišču.

sela, ka leko na te den prejkda-jo obnovljeni vaški daum, gde več generacij leko najde mesto za svoje programe. V daumi je soba pa kopalnica za turiste tō. Tū nagnauk leko spi pet lidi. Zvün toga je ešče knjižnica, sejna soba (tárgyaló), soba za mlade, gde do meli video, tele-

je vzela na posaudbo pejnaze, ugoden kredit, steroga mora v dvajsetij lejtaj nazaj plačati. Žau de pa nazaj plačūvalo ministrstvo. Obnova je koštala 22,5 milijona forintov, od toga je mogla samouprava kak lastni delež (önrész) vcujdati 2,5 milijona. Načrte za stavbo je naredila Eva Gyécsek Viničzay, gradbena dela je opravil d.o.o. Tér és Forma, tehnično kontrolo je opravil gradbeni inženiring VE-KO. Županja je omenila, ka v taujoj leti eške eden pomemben dogodek bau v vesi. 1. novembra bodo prejkдали obnovljeno mrliško vežico (ravatalozó) in spomenik tistih, steri so umrli v 2. svetovni vojni. Županja je svoj gunč s tejmi mislimi končala: »Nemški filozof Schopenhauer je zapisal: *Le redko mislimo na tisto, kar imamo in prepogosto na tisto, česar nimamo. Ta odnos je povzročil veliko trpljenja človeštvu.* Filozof ima verjetno prav, toda naj bo današnji dan praznik tistega,

kar imamo. Če pogledamo okrog, če se ozremo naokrog, vsi lahko ugotovimo, da marsikaj imamo. V življenju imamo

mlajši iz domanjoga otroškega vrtca, nemški pevski zbor z Dolnjega Senika, trebušne plesalke iz Monoštra. Potem

Obnovljeni daum je prejkdaup poslanec madžarskoga parlamenta Zsolt Németh, ob njem županja Dolnjega Senika Elizabeta Bartók

V tretjoj vōri je na dvorišču kulturnega doma navzaūče lidi pozdravila županja Elizabeta Bartók. Pravila je, da je zelo ve-

vizijo, računalnike. Vaški dom je bijo obnovljeni s pomočjo Ministrstva za nacionalno kulturno dediščino. Samouprava

Nemške pevke z Dolnjega Senika

marsikaj, česar se lahko veselimo. Med drugim doma, ki smo ga obnovili in dogradili.« Po govoru je vaški daum prejkdaup Zsolt Németh, parlamentarni poslanec, blagoslovo ga pa gorenjeseniški župnik Ferenc Merkli. V kulturnom programu je gorstaupila gornjeseniška folklorna skupina,

so držali še predstavo športniki kick boksa. Zvün toga so bile v novi prostoraj razne razstave (računalniška tehnika, darila). Na konci programa je gasilsko društvo iz Wallendorfa (Avstrija) podarilo motorno bzekanco gasilcom z Dolnjega Senika. Den se je končo z veselico.

M.G.

OD SLOVENIJE...

Rupel v New Yorku

Zunanji minister Dimitrij Rupel se je v New Yorku udeležil začetka splošne razprave 61. Generalne skupščine Združenih narodov. V svojem govoru je med drugim govoril o vlogi majhnih držav pri reševanju svetovnih problemov. Rupel je o svojem obisku New Yorka, kjer je med drugim podelil tudi priznanje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu slovenski cerkvi sv. Cirila ob njeni 90. obletnici, dejal, da je bilo veliko zanimivih pogovorov, tako v okviru EU in zveze NATO kot tudi na dvostranski ravni. Kot je pojasnil, so se pogovori osredotočali na dva sklopa vprašanj: po eni strani vprašanja povezana z dialogom med civilizacijami in kulturami, po drugi pa aktualna svetovna vprašanja, kot so Bližnji vzhod, Iran, Balkan, Sudan in podobno. Med drugim se je srečal tudi s hrvaško kolegico Kolindo Grabar Kitarovič, s katero sta se dogovorila, da bosta skušala prispevati k reševanju zapletov med državama in nadaljevala z dialogom.

Janša v Prekmurju odprl hotel s petimi zvezdicami

Predsednik vlade Janez Janša je v Termah 3000 v Moravskih Toplicah odprl hotel najvišje kategorije Livada Prestige. Gradnja hotela s 122 nadstandardnimi sobami in storitvami za najzahtevnejše goste je stala 4,8 milijarde tolarjev, od tega je milijardo tolarjev nepovratnih sredstev prispeval Evropski sklad za regionalni razvoj. Hotel ima v vsaki izmed 122 sob kopalnico s termalno vodo in lahko naenkrat gosti 300 ljudi. Naslednje leto pričakujejo 44.000 nočitev, in sicer pričakujejo petične goste iz sosedsstva in nemške, ruske, švicarske, angleške, nizozemske, skandinavske in izraelske turiste. Za potrebe hotela Livada Prestige so Terme 3000 zaposlile 110 novih sodelavcev, največ strokovnih kadrov z gostinstvo in turistično izobrazbo, predvsem kuharjev in natakarjev.

ZDAJ PA SLIVОВИ PIKNIK V ŠTEVANOVCAJ

Že sedem lejt, ka so v Števanovci ustanovili Društvo za lepšo ves. Od tistoga mau se je kulturno življenje vesí vcejlak vömenilo. Društvo je začno

Ženske so flajсно vküppolovile slive, globaunce so pa že prejšnji den sküjale

voditi Laci Kovač, sledkar ga je prejk vzela Marijana Fodor. Programe ne dojda vözbroditi, za tiste trbej meti lidi pa penaze tü. Zatau pa furt trbej najti tašne poti, gde se dajo sprajti z natečaji (pályázat) za tau penazge. Vse vküper je tau dosti dela tak, gda človek eške ma slöjžbo, držino pa svojo gazdijo.

Društvo je na začetki svojga dela začnilo s poznanimi programi, so guškice lüпали, perge čejsali, gra prebirali, miklaužovo držali, se pelali na prauško v Vasvár pa v Slovenijo, so meli kulturne programe pa veselice. Za nika časa so si pa dosta bola težko delo začnili zmišlavati, s sterim so fejs navezani na domanje lidi. Prejdnji društva so gora spoznali, ka v danšnjom modernom cajti smo vse bola navezani na električno, na mašine pri paverskom deli pa vertinje doma v künji ranč tak. S tejm v pozabo dé paversko delo z rokami, z ročnimi škiri pa mehničnimi mašini. Žau, danšnja mladina, sploy pa mlajši, več ne poznajo življenje svoji stari starišov pa starejši generacij. Gnesden nej ka se ne dela po starom, liki se že kumar najde stara škir pri ramaj. Ranč zatau so si vzeli velko brigo na

glavau, gda so paversko delo začnili dati v svoje programe. S tejm so gratali navezani na cejlo ves. Najprvim so mogli pridobiti držino, gazdo, steri

njim za tisti čas prejk pisti gazdijo, ranč tak vertinjo za pripravlanje gesti. Vö so mogli zvedeti, sto ma ške potrebne škeri pa v pausado sprostiti. Ka vse so že vözbrodili? Žetvo so delali, mlatili ške s cepami tü, kosili, senau ravnali, ku-

V programi so spejvali senički pevci

karco brali pa löjpali, kromče vö kopali, repo brali, grauzd je trgali pa prešali, nastalo grablali v gauški, grbanje brali pa ji sküjali... Za najboba vekšo pa težko delo so se vzeli té, gda so baur vlačili prejk slovenske granice, etak so meli delo s Čepinčani vküper. So meli gledališke večere, kmečke igre pa dosta drügo ške. Samouprava je lončarski tabor mejla, mladino je pelala na morje, je organizirala srečanje Števanovčanov, steri so

gnes indar doma, so pozvali na gledanje peštarske Slovence s svojimi držinami.

17. septembra, v trno lejpom gesenskom vrejmieni so pa vküp napelali slivovi piknik. Mesto so si sprosil v domanjoi krčmej Konkolič, gde je dosta mesta znautra pa na dvauri tü. Skrak krčme ma svoj grünt župan, Žlarin Laci, steri ma zavole dosta sliv z dobrim pauvom. Ženske so lüstvo čakale z žmano slivovo palinkov. Po tau žmaji rejsan nej čüda, če je fejs ijrašnja števanovska palinka. Koštavali so se leko s slivovim lekvarom nadenjene pogače pa slivovi zanki. Potejm se je veselo šlau na ograd, gde so domanji brali, trausili pa vküper pobrali slive v košare. Steri so nej meli volo delati, so tadale koštavali dobraut iz sliv, drügi pa spejvali slovenske pa vogsrke naute, naj se bola veselo leko dela. Spejvanje je dobro šlau, vej so pa posaba pozvani bili

Joži Kosar. V krčmej je župan s toplimi rečami pozdravo vse navzauče pa se lepau zavalo vsejm, steri so vzeli pozvanje. Posaba se je radüvo, ka so senički ljudski pevci zdaj na drügo pozvanje leko spunili nijivo željo. Po veselom kulturnom programi so domanje ženske vcuj stanile pripravlati pražene slive, ka se je tü leko koštavalo. Ka pa slivovi glo baunci? Ja, té ženske so bile fejs čedne. One so že prejšnji den zmej-sile pa vösküjale osemstau globauncov doma pri župani, naj té den one tü leko svetijo z drügimi vred. Zvöjn toga je ške več žensk doma tü pripravilo, etak so meli prejk gezero slivovi globauncov. Tak smo se leko nageli, ka so nam vüje na dvaue stale. Tenko testau, velka sliva, dosta pražanoga prejlina gor pa dobro pocukrano! Eške zdaj mi sline vküper letijo v lampaj, tak so dobri bili!

Dobra vola tü nej falila. Ves je pri tau tali tü srečna, ka ma dobroga fudaša, po domanjom Vajs Jožina, steri je s svojim kolegom Šolcom furt kreda, gda je potrebno. Lepau so spejvale vogsrke ženske, depa gda so senički pevci pod vodstvom Vere Gašpar s svojimi glasauvi vesele seničke pesmi zapopejvali, se je ške čas stavo. Veselo je bilau, lepau je bilau kak vsikdar! Zatau, ranč tak, kak pri programaj v sedmi lejtaj, so dosta djali, tröjdili domanji členi društva, steri so furt kreda pri deli.

Besedilo pa foto:
Klara Fodor

RADIO MONOŠTER

UKV (FM) 106,6 Mhz

Od pondejlka do sobote

od 16. do 17. vöre,

v nedelo

od 12. do 14. vöre.

Potrna: v spomin Avgustu Pavlu

DRUŽENJE KOROŠKIH, ŠTAJERSKIH IN PORABSKIH SLOVENCEV

Kulturno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko se je pridružilo letošnjim prireditvam v počastitev 120. obletnice rojstva in 60. obletnice smrti dr. Avgusta Pavla s koncertom treh pevskih zborov: komornega zbora Slovenskega prosvetnega društva iz Borovlj na Koroškem, Ljudskih pevki iz Števanovec in zbora

Podpredsednica Kulturnega društva štajerskih Slovencev Suzane Weitlaner je predstavila življenje in delo dr. Avgusta Pavla, ki je del mladosti preživel pri starših, ki so se s Cankove preselili v Potrno. Kulturno društvo je nekdanjo Pavlovo hišo odkupilo leta 1995 in v njej uredilo manjšin-

Na prireditve v Pavlovo hišo pogosto prihaja tudi znani narodnostni politik s Koroške, v prejšnjem mandatu tudi poslanec v zveznem parlamentu na Dunaju dr. Karel Smolle. Udeležil se je tudi sobotne slovesnosti in povedal, da je iz drobne pobude nastal pomemben kulturni center, ki se oslanja na ideje

»Ne smemo obupati, zaupati moramo v svojo moč. Naše društvo je bilo v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja ob podiranju krajevnih dvojezičnih tabel domala odpisano, danes imamo šest kulturnih skupin in svoj kulturni dom.«

Za prijetno vez med petjem so bile recitacije in branje pesmi v slovenskem, madžarskem in nemškem jeziku dr. Avgusta Pavla, štajerske ljudske pesnice Josefe Prelog in Žetincec in koroške pesnice Milke Hartman.

Za kulturni užitek so poskrbeli tudi Cankovčani, ki so na Trgu Avgusta Pavla in ob njegovem spomeniku, v soju bakel, predstavili rojaka z branjem njegovih pesmi in županovim nagovorom. Zadovoljstvo ob dogodku in spomine na očetov rojstni kraj je izrekla tudi hči Judita Pavel.

Kulturno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko je pripravilo tudi novo trijezično izdajo knjige o Avgustu Pavlu *Moje otrplo stoletje*. Poleg pesmi so v knjigi še teksti, ki so jih napisali Judita Pavel - Spominjam se očeta; o pesmih mojega starega očeta piše vnukinja Veronika Simon; o Avgustu Pavlu, zvestem sinu dveh, narodov razmišlja dr. András Székely Bertalan, dokaj obsežen je tudi slikovni del, kjer so objavljene fotografije Avgusta Pavla in žene Irén Benkó, rojstna hiša na Cankovi, hiša v Potrni, druženje Avgusta Pavla z literarnimi in znanstvenimi vrstniki, njegova starša in druge fotografije, s katerimi je zaokrožena podoba izobrazenca, po katerem je poimenovanih največ kulturnih skupin, društev in ustanov med Slovenci na Madžarskem in avstrijskem Štajerskem.

Ernest Ružič

... DO MADŽARSKE

Lekarnarji demonstrirajo

Zbornica farmacevtov se je na državnem zborovanju 15. septembra odločila, da bo proti načrtovani liberalizaciji protestirala z začasnimi zapiranjem lekarn. Ministrstvo za zdravstvo načrtuje liberalizacijo farmacevtskega trga, kar pomeni, da bi se določena zdravila lahko prodajala v prosti prodaji, recimo na bencinskih črpalkah ali v nekaterih trgovinah. Olajšave nameravajo uvesti tudi pri odpiranju lekarn. Po sedanjih predpisih se je lahko ustanovila lekarna le pod pogojem, da je njen petdesetodstotni lastnik farmacevt. Po novih predpisih to ni več pogoj za odpiranje lekarn. Po mnenju farmacevtov bi, če bi vlada res uvedla načrtovane ukrepe, bila ogrožena varnost bolnikov. Zdravstvenemu ministrstvu so predložili svoje načrte, med temi tudi odpiranje novih lekarn na tistih območjih, ki niso zadosti preskrbljena, oziroma revidiranje dežurstev. Ministrstvo njihovih predlogov ni upoštevalo, zato so se odločili, da bodo lekarne vsak četrtek od 8. do 10. ure zaprte. V tem času bodo izdajali zdravila le v nujnih primerih. Z akcijo so začeli 28. avgusta.

Programi, prireditve

- V petek, 6. oktobra, ob 18. uri se bo odprla razstava rezbarja Radovana Grosa v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru.
- 6. oktobra organizira Kulturno umetniško društvo »Zarja« Trnovlje-Celje gledališko srečanje, na katerem bo nastopila tudi gledališka družina Nindrik-Indrik.
- 7. oktobra organizira Slovensko društvo v Budimpešti srečanje, na katerem bodo sodelovale skupine Zveze Slovencev na Madžarskem. Nastopili bosta dve gledališki skupini (Mlado porabsko gledališče, Veseli pajdaši) in otroška folklorna skupina iz Števanovec.
- 14. oktobra bo v Monoštru v gledališki dvorani 3. mednarodno srečanje slovenskih pevskih zborov, na katerem bodo sodelovali: Moški zbor »Maj« iz Kranja, Pevski zbor Slovenskega društva Triglav iz Subotice, Mladinski pevski zbor gimnazije Litija, Ženski pevski zbor iz Kroga, Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika in Komorni pevski zbor ZS iz Monoštra.

Spomine na očeta, na njegov rojstni kraj je v prijetnem okolju parka in spomenika, v soju bakel, obudila hči Judita, ki je v Potrni dr. Karlu Smolleju povedala, da se zato ni bolje naučila slovenskega jezika, ker so ji povsod pomagale prijazne tete. Zato je za prevod na Cankovi poskrbela Ibolya Dončec, sicer tudi predsednica Slovenskega društva Avgust Pavel v Sombotelu (Foto: eR)

Pavlove hiše. Na sobotni slovesnosti pred Pavlovo hišo v Potrni pri avstrijski Radgoni se je zbralo zavidljivo dosti obiskovalcev iz Slovenije in Avstrije, med njimi so bili tudi člani skupin prijateljstva med Avstrijo in Slovenijo iz Gradca in Ljubljane, z Utte Jenings je bilo zastopano tudi okrajno glavarstvo, s slovenske strani pa smo videli župana občine Tišina Jožefa Poredoša, ki se pogosto udeležuje prireditev v Pavlovi hiši. Na koncert v Potrno je prišla tudi Pavlova hči Judita Pavel, ki se je pozneje, v soju bakel, udeležila prijetne slovesnosti, ki jo je ob očetovem spomeniku na Cankovi pripravilo tamkajšnje kulturno društvo.

ski in multikulturni center, v katerem se kar druga za drugo vrstijo privlačne, dobro obiskane večjezične kulturne in druge prireditve. Suzane Weitlaner je navedla besede dr. Avgusta Pavla o tem, kako se ne poznamo dovolj: »To vodi do nezainteresiranosti, celo vzvišenega omalovaževanja brez osnove... Prepričan sem, da bi dobronamerno spoznavanje rodilo spoštovanje, spoštovanje pa vsaj simpatijo,« in dodala: »S srečanjem pevki in pevcev se ne želimo zgolj spominjati Avgusta Pavla, marveč spoznati drug drugega in navezati nova znanstva in sodelovanje.«

in izročilo Avgusta Pavla in na stičišču treh držav združuje Avstrijce, Slovence in Madžare. V nemškem jeziku je še poudaril, da je Avstrija z državno pogodbo leta 1955 dobila dokument, ki ji je vrnil državnost, in ki je povezal koroške in štajerske Slovence, kajti med njimi glede manjšinskih pravic ni razlike. Opomnil je tudi, da zgodovine ne smemo jemati površno ali je pozabiti, kajti to je temelj za prihodnost. Vzpodbudne besede je tako štajerskim kot Porabskim Slovincem namenil tudi Melhior Verdel iz Slovenskega prosvetnega društva Borovlje. Zlasti štajerske Slovence je pozval, naj se borijo za svoje pravice.

Ja, dragi moji, od smeti preveč malo brodim, zgučavlemo pa se od nji eške menje. Gučim od nas, steri smetje delamo, nej pa od tisti, ka od smeti delajo velki biznis. Tak smo na toum svejti lidge, ka smetje delamo, pa tisti, ka s smetjami slůžijo. Tej slejdnji je dosta menje kak pa tisti, ka svejt zasipavamo s smetjom.

Ka vam zdaj škem prajti, se spitalvete. Vej eške sam ne vejm. Samo tou je gé, ka me začne vse bole boleti tou, ka vidim kouli sebe. Vidim pa vse več smetja pa tou ranč tam, gde bi ga spoj nej čako. Pa ga je vsikši den vse več pa vse več. Zdaj smo prej v Evropi, kama smo se tak sinjavali. Pa je prej Evropa razvita, visko civilizirana regija. Pa pravijo tou tō, ka se razvitost mejri po tejm, kak je stera država ekološko čista. Na, vidite, tou me mantra. Moja država je potejm takšnom nin med najmenje razvitimi rosagi v Evropi, nej samo v EU-ji. Vej pa večje je srmaštvo pa menje je znanja v glavaj, bole se lidge vtaplajo v smetjaj. Na, vidite, tou me tō mantra. Po tom takom smo mi eške spoj nej nika razviti liki vcejlak zaostanjeni. Kak bi pa nej bili! Vej pa samo poglednite v naše goušče. Vej

si pa leko v deseti minutaj cejlo künjo, avto pa tri WC-je vküper narediš. Po travnikaj pa šancaj leko v petnajsti minutaj najdeš vse za farbati stene pa za šprickati müje, okna, parket, pazdje, lase pa čüda drugoga šprickanja. Smetja je v vodaj telko, ka leko ribo zgrabiš, pa ti spoj nej trbej plastično vrečko küpiti, ka bi jo domou neso. Vsikša druga je že nut v plastiko zvezana.

Nej, rejsan se ne šalim! Mi smo potom takšnom trno zaostanjeni. Če bi nas samo pri tejm gledali, gda so nas gemali v EU, bi nej nigdar ranč smeli poglednoti tanut. Pa ka zdaj naprajti, se spitalvete. Ja, če bi ge tou vedo, bi biu trno čeden človek. Leko samo gledam, kelko posoud za smetje so tisti, ka delajo iz smetja biznis, postavili kouli po varašaj pa vesnicaj. Trno dosta smetja se nabere v tej posoudaj za komunalno smetje, za biološko smetje, za bejlo glažojno, za farbasto glažojno, za plastiko, za patrije, za tekstil pa za eške kaj drugo. Depa kelko toga se nabere eške po lesaj, po travnikaj, po šancaj pa v vodej, tou niške ne more genau povedati. Vej je pa tak, ka za vsikšim falatom, ka ga človek v roku vzeme, nikšna smet

ostane. Bar si samo malo zbrodite. Moja tašča Regina, trno čedna ženska, si je zbrodila, ka je smetje najboukše küriti.

- Vsikšo sprtolejt trbej cejlo smetje na küpe zgrablati pa zaküriti, - je bila trno čedna. Pa sam njoj pravo, ka so v tej smetkaj gumiji pa kakše farbe, pa čemer tō. Pa je samo prajla: - Ogen vse pogej!

Ka bi mi pokazala, kak una istino guči, je venej na dvouri ta obrnola posoudo s metjom, pa je tisto polijala z bencinom pa gor vužgala. Boug moj, tou bi vi mogli videti pa čüti! Gda so prileteli gasilci pa policaji! Vej se je pa kadilo pa smrdelo, kak bi gorejla fabrika smole pa eške keldja vküper. Najbole pa je po praznom vonjala moja buksa, gda sam štraf plačo zavolo toga: 1. ka je kürila v varaši, 2. ka je piščavala v zrak dim pun čemera, 3. ka je nej mejla skrb za zdravdje lidi kouli sebe.

Smetje se nabira eške tadale, pa če mo ge od toga brodo ali pa nej. Depa če de nas od toga več brodilo, de leko ovak. Samo naj se v tou ne mejša moja tašča Regina, trno čedna ženska.

Miki

Ernest Ružič

PESEM ČRNIH MLAK (12)

PRVA GRENKA NOČ

Andraž in zobozdravnica Vesna v madžarskem dvorcu preživita še eno skupno noč. Vendar zaradi njene čedalje močnejše navezanosti na Andraža nekdanji ljubezenski čar bleđi.

Večer in noč v madžarskem dvorcu je v Andražu pustila sled, ki ga je spremljala še nekaj dni, čeprav je misel na poroko z Vesno odganjal iz prepričanja, da nikakor ne sodita toliko skupaj, da bi lahko trajno delila njegovo ali njeno ali neko tretje stanovanje. Bil je preveč zaverovan v likovno ustvarjanje. Ko je dobil navdih tolikšen naboj, da je lahko vzgib materializiral na platnu, ni bilo ničesar, kar bi ga premaknilo ali zvalilo iz ateljeja. To je bilo nekaj, česar njegova bivša žena ni mogla razumeti in sprejeti, čeprav je videl, kako si prizadeva živeti po njegovem ustvarjalnem ritmu. Andraž je čutil, kako žena trpi zaradi njegovih ustvarjalnih muh, vendar ji pomoči ni bil sposoben ponuditi. Zmeraj pogosteje je odhajal z doma,

ker ni mogel niti želel gledati njenega žalostnega obraza. Ko se je vrnil, običajno ni rekla nič, ampak se je lotila branja literature o gorah in potovanjih, ki ji je nadomeščalo moža v dobrem in slabem. Tudi zaradi teh izkušenj je Andraž vedel, da skupno življenje z žensko ni zanj.

Noč, ki jo je Andraž preživel z Vesno, je bila drugačna od dosedanjih srečanj in prijateljstev. Skoz in skoz je bil prepričan, da se iskreno in nenarejeno trudi zbuditi v njem ljubezen, ne zgolj napol živalsko hotenje po parjenju, po njunem tradicionalnem seksanju. Z glasu in z obraza je izginil že pregovorni cinizem, s katerim je bila obdana ves čas, kar se poznata. Andraža je zanimalo, ali imajo oči lesk po cinizmu, ko sta se ljubila,

ko je prihajalo obema hkrati, ko sta sočasno izkričala tisti ah in oh in razpadla iz celote na polovici. Ni bil vesel, ko je videl, da Vesna ne more brez cinizma tudi, ko je nasajena na njem, ko divje jaha in čuti, kako se bo sperma pocedila v vročo notranjost, del pa bo pokapljal na snežno bel prt in sobarici sporočil, da sta se gosta ljubila brez predsodkov in zavor. Tokrat je bilo drugače že pri večerji, ko je prelomila zaverovanost v abstinenco in popila dva ali tri kozarce dobrega belega vina. V sinjih očeh so se nizala vprašanja, ki jih je Andraž videl, ni pa želel odgovarjati, kajti s tem bi prelomil zaobljubo ljubezni do Gaje. Vesna je bila kot popolna ženska, ki je našla moškega, ki ga ljubi do stopnje, ko želi z njim otroka: „Povej, bi bil pripravljen na očetovstvo, če bi bila ali postala noseča,” je bilo tisto vprašanje, ki je Andraža presenetilo in vznemirilo bolj kot vsa radovednost do zdaj, tudi tedaj, ko je spraševala,

s kom je klepetal v slaščičarni in kako je z ljubeznijo pri Gaji.

„Če sem odkrit, odgovora ta hip ne vem, kajti o čem podobnem zdaj, ko imam petindvajset let staro, za možitev godno hčer, nisem razmišljal zagotovo zadnjih deset let. Ne rečem, da to ni mogoče, kajti najina ljubljenja niso bila nikoli z ničemer omejena, toda prepričan sem, da si se dobro zaščitila, kajti kdo še fuka tako, da ga vzame ven, ko mu prihaja in spermo poškropi po mednožju. Nenazadnje je v tem, ko nama uspe hkrati vrhunec, tudi največji, čeravno precej elementaren, ali če sem nekoliko grob, živalski užitek parjenja. Oprosti, ampak takšen ta čas sem. Takšno je življenje, česar seveda večina ljudi ni pripravljena priznati ali o tem govoriti. Diši

sicer po perverzmem, ampak je bližje življenju kot prostaški prisposodbi.”

„Pogovarjajva se o čem drugem,” ponudi vidno razočarana Vesna, ki je nedvomno pričakovala, da Andraž reče, da jo ljubi in si kaj takega želi, vendar je pogosto med željami in možnostmi preveč pregraj, ki onemogočijo iskrena in dobronamerna čustva.

Kako je Vesna želela drugačen odgovor, se je pokazalo v postelji, kjer je imel občutek, da se ljubita zato, ker je dan, ko se morata ljubiti. Nobenega žara ni pokazala, takoj ko sta končala, je šla brez poljuba pod tuš in se vrnila na svoj del postelje. Ker ni želel krepiti nelagodja, se je obrnil proti Vesni, jo objel okoli vratu, in tako sta brez besed zaspala v dolgo, prvo grenko noč.

(se nadaljuje)

www.porabje.hu

OTROŠKI

MLAŠEČA LEJTA SOUSEDOVOGA PEPIJA

Sousedov Pepi je koulivrat najbolje poznani po tejm, ka je nej biu nigdar mali. Pa je sploj nej nigdar biu pojbiček. Pa je sousedov Pepi nej nigdar čüko v lačice. Un se je sploj nej mali naroudo. Un je vsigdar vözraščeni pojep biu. Tak si bar brodi, čiglij je nej star več kak pet lej. Zato je nej čüдно, ka se je zgučavo vcejlak po moški.

TIHINEC

Tihinci nosijo seuv v krajine, kama pridejo, svoje šege pa rejč tö. Iz toga leko pridejo kakšne nevole, če se lidge med seuv ne razmejo. Če ne najdejo nikšno rejč, v steroy bi se leko pogučavali. Leko pa iz toga kaj špajsnoga tö pride. Tou so na svojoj kouži sprobali sousedov Pepi, njegva držina pa poznanci.

Ednoga dneva se je na kraji poštuje stavo nikšen avto. Table naprej pa odzar so gučale od toga, ka je nej njivi človek gé. Pa so njim tistivi dve tabli gučale tou tö, ka sta auto pa človek v njem sploj od daleč prišla ta k njim.

- *Ka pri vragoum iške eti pri nas koulivrat, - so se spitavali.*

Depa tisti visiki žunti moški je začno najprva spitavati nji. Kcuj pa njim je eške nika na veliko kazo, kama šké priti. Depa niške ga nej razmo eden procent nej. Že so si začnili trejti glave, kak naj njemi pomorejo, gda je kcuj stoupo sousedov Pepi. Možakar je gučo tadale.

- *Spitavle po nemški, če stoj vej nemški, - njim je tumačo sousedov Pepi.*

Vsi so se gledali, brž se je vidlo, ka niške ne vej nemško rejč. Možakar je spitavo tadale.

- *Tou sam čüu na filmi! Spitavle, če stoj razmej angleški, - je tumačo že skur vözraščeni sousedov Pepi.*

Zdaj so se Pepijov ata, mama pa vsi kouli nji eške bole na bejli gledali. Niške je nej vedo eno rejč angleški. Možakar pa je škeu priti s svojimi pitanji tadale. Zato je pito v eške bole čüdnom geziki, v sterom je skur nej bilou r-jov.

- *Tou je zdaj pito po francuski, depa ge ne razmej, ka šké tadale. Leko razmej sto drugi, - je Pepi prejk vzeu cejlo delo s tihincem.*

- *Zdaj pa je pito po talansko.*

- *Zdaj, si brodim, guči znouva v svojoj rejči. Če pounim, ma na avtoni zakeldjeno litero S. Brodim si, ka guči po švedski. V svojoj maternoj rejči.*

Tak je tou trpelo eno dobro vöro, dokejč je nej tihinec vzeu naprej autokarto. Na, zdaj so gore prišli, ka iške pout do granice. Tak brž so njemi pokazali, kama mora pelati. Tihinec se je odpelo. Gledali so za njim. Za eden čas se zglaso Pepijov oča.

- *Vidiš, Pepi, trbej se včiti, nej pa modrijo goniti. Trbej se včiti tihinske rejči, ka leko kama prideš v žitki.*

- *Ata, ge ti ne dam valati, - se je Pepi že obrno pa šou prouti doumi. - Si nej vido, kelko rejči, kelko dzejikov je vedo té možakar. Pa njemi je nej nika hasnilo zato, ka je nej vedo naše domanje rejči. Zaman je v šoulo odo.*

Starejši so eške dugo brodili od toga, ka njim je povedo sousedov Pepi, un pa je že ležo v posteli pa brodo, kak de rejšo naš svejt.

Miki Roš

Moja poletna doživetja

Moje poletne počitnice so bile polne dogajanj. Na začetku sem naredil izpit za voziško dovoljenje in pomagal doma

čudovitih krajih, vseh jih niti ni mogoče naštet. V Londonu smo se vozili tudi s tamkajšnjimi metroji, z vlakom, pa seveda

Ogromno kolo se imenuje »London Eye«

staršem. Konec avgusta sem šel na daljše potovanje. Z mamico sva potovala v Veliko Britanijo, v London. Peljali smo se z avtobusom. Med potjo smo se večkrat ustavili, v Avstriji, Nemčiji, Luksemburgu, Franciji in Belgiji. V Franciji smo se v kraju Calais vkrcali na ladjo in preko kanala LaManche prispeli v Veliko Britanijo.

Ogledali smo si katedralo v Canterburyju, zimsko palačo, parlament, Big Ben, opatijo Westminster, panoptikum Madame Tussaud's (to je muzej voščenih lutk), Britanski muzej, Univerzo v Oxfordu in tudi Greenwich. Na srečo je bila tudi palača Buckingham odprta in tudi njo smo pogledali. V Toweru smo si ogledali kronanjski nakit, krono, žezlo, meč. Tudi vodiča smo imeli, ki nam je vedno vse pojasnil. Bili smo v

blisce so večje kot pri nas, in so osvetljene. Z ogromnega kolesa, ki se imenuje »London Eye« smo lahko videli ves London. To je bilo enkratno.

V Londonu zelo pazijo na varnost, velikokrat so nas kontrolirali, preslikali naše torbe. Videli smo tudi veliko »Bobby«-jev. Domov smo se peljali preko tunela pod kanalom LaManche, 40 metrov pod morjem. Tudi v Bruslju smo se ustavili in si ogledali glavni trg ter Evropski parlament. Kupili smo seveda tudi znane belgijske čokolade. Po poti domov smo se ustavili v Nemčiji in si ogledali katedralo v Kölnu. Nato smo se peljali domov. Ta izlet v London mi je bil zelo všeč, čeprav je bilo napor-

tudi z nadstropnimi avtobusi. Na srečo smo imeli lepo vreme od začetka do konca. Veliko-

Slikal sem se tudi s častnim stražarjem

krat se sliši, da je v Londonu megla, smog. To ni res! Ulice so čiste, zrak je svež, sploh ni nikjer smoga. Ljudje vozijo po levi strani ceste, volan pa je na desni strani avta. Prometne ta-

no, kajti v kratkem času smo videli veliko znamenitosti in spoznali to otoško državo.

**Blaž Šoš, 12.b.r.,
Gimnazija Monošter**

Prispodobne o živalih

PETELIN

Petelin ali kokot je gospodar velike kokošje družine in temu primerno se šopiri ali, če hočete, petelini. Baje se medtem najraje povzpne na kup gnoja, zato za ošabne, prevzetne moške rečemo, da se držijo kot petelin na gnoju. Z besedama petelinast in petelinji označujemo domišljavo, oblastno pa tudi vzkipljivo človeško naravo. Tako kot nihče ne mara svoje ob-

lasti deliti z drugimi, tudi nobeno dvorišče ne prenese dveh petelinov ali, kot slikovito pove pregovor: dva petelina na dvorišču – vrišč. Moški, ki se ves čas smuka okoli ženskih kril, se petelini, zato je petelin ali petelinček sopomenka za ženskarja. Petelin je tudi sprožilec na puški ali pištoli, svojčas pa tudi predmet na strehi, ki se je vrtil v smeri vetra, zato še danes rečemo, da se kdo vrtil kot petelin na strehi. Petelini prvič zapojejo ali zakikirikajo okoli pol-

noči, vstajajo pa že ob svitu: kdor je zgodaj pokonci, torej vstaja s petelini. Petelin je tudi znak v kitajskem horoskopu. Rdeči petelin je lahko petelin z rdečim perjem, a takšnih je silno malo, ali pa – ogenj, zatorej: spustiti komu rdečega petelina pomeni isto kot podtakniti ogenj. Toda tega seveda nikomur ne storimo!

**Klarisa Jo-
vanović**

KAUT

MLAŠEČI

RTV SLO**PETEK, 06.10.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.05 RESNIČNA RESNIČNOST, 10.35 Z VAMI, 11.30 POGLED NA... GRUBERJEVA PALAČA, 11.40 IZGUBLJENE SANJE, DOK. odd., 12.20 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 OBZORJA DUHA, 13.45 DUHOVNI UTRIP, 14.00 DOBER ČLOVEK - LJUBA PRENNER, DOK. PORTRET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 MALI MOZART, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: MIŠKE IN POLHI, 16.25 SLOVENSKI VODNI KROG: SAVA, DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 FRANČKOV FONZEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, 21.20 TURISTIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.05 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 6. 10. 1991, 0.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.20 NATIONAL GEOGRAPHIC, PON., 2.10 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, PON., 3.30 INFOKANAL

PETEK, 06.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 14.10 VRTNARJI, ANG. FILM, 15.35 LOKALNE VOLITVE 06 (NOVO MESTO), 16.35 ŠTAFETA MLADOSTI, 17.20 ŠPORT ŠPAS, 17.50 ZDAJI, 18.25 MOSTOVI - HIDAK, 19.00 IDIOT, RUSKA NAD., 20.00 KAKO JE UMETNOST USTVARILA SVET, ANG. DOK. SER., 20.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, 21.20 CITY FOLK, 21.50 ATLANTIS, FRANC. FILM, 23.10 UM, AM. FILM, 0.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.10 INFOKANAL

RTV SLO**SOBOTA, 07.10.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PRVI IN DRUGI, 13.30 SLOVENCI V ITALIJI, 14.50 DOJILJA, FRANC. FILM, 16.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 NA VRTU, 18.05 KUHAM Z ZVEZDAMI, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 TRPLJENJE MLADEGA IGORJA, DRUŽ. NAD., 20.35 HRI-BAR, 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.30 8 X 45: VRATA V PEKEL, AVST. NAN., 23.15 Z. FRANC. FILM, 1.15 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 7. 10. 1991, 1.45 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.25 HRI-BAR, 3.35 INFOKANAL

SOBOTA, 07.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.55 SKOZI ČAS, 12.05 CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: LIZBONA, 12.30 ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, 13.00 ŠPORT, 20.00 NOGOMET, KVALIFIKACIJE ZA EP LETA 2008, SLOVENIJA - LUKSEMBURG, 23.05 SOBOTNA NOČ: KONCERT SLOVENSKE SKUPINE BOTRI, 0.05 BRANE RONČEL IZZA ODRA: DAVE LIEBMAN, 1. DEL, 1.05 POKVARJENA DEKLETA, ANG. NAD., 1.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.20 INFOKANAL

RTV SLO**NEDELJA, 08.10.2006, I. SPORED TVS**

7.30 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 9.55 ŠPORT ŠPAS, 10.25 V ŽIVALSKEM VRTU, AVSTR. DOK. SER., 10.45 PRISLUHNI MO TISI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, PON., 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 SPET DOMA, 21.35 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.00 VEČERNI GOST, 22.55 POROČILA, VREME, 23.10 DOMOVINA, KRONIKA PRELOMNEGA OBDOBJA, NEMŠ. NAD., 1.00 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 8. 10. 1991, 1.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.15 INFOKANAL

NEDELJA, 08.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.00 SKOZI ČAS, 11.10 MLADI VIRTUOZI: SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA, DAVID DE VILLIERS IN SOLISTI AKADEMIEJE ZA GLASBO, 11.50 HRI-BAR, 17.10 LP V ROKOMETU, CELJE PIVOVARNA LAŠKO - FRAM, 19.15 JADRANJE BARCOLANA, REP., 20.00 ŽIVLJENJE V PODRASTI, ANG. POLJ. SER., 20.50 OPERNA ARIJA, SOPRANISTKA SIMONA RAFFANELLI KRAJNC A. DVORAK: RUSALKA, 21.00 TERRA MUSICA BOHEMICA, GLASB. DOK. odd., 21.45 ANNA PIHL, DANSKA NAD., 22.30 ŠPORT, 0.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.40 INFOKANAL

RTV SLO**PONEDELJEK, 09.10.2006, I. SPORED TVS**

6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 14.30 TURISTIKA, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 TELEBAJSKI, OTR. NAN., 16.10 PODSTREŠJE, IGR. NAN., 16.25 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: DOLGČAS, 16.35 VESELA HIŠICA - INDIJANSKA PRAŠIČJA PRINCESA, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 OTON ŽUPANČIČ - USTVARJALEC, DOK. odd., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 PAVLE, RDEČI LISJAČEK, RIS., 18.45 JOKO! ŽAKAMOKO! TOTI!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 LOKALNE VOLITVE 06 (MARIBOR), 21.30 PISAVE, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 DEDIŠČINA EVROPE: NIBELUNŠKI PRSTAN, KOPR. NAD., 0.20 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 9.10.1991, 0.45 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.40 OTON ŽUPANČIČ - USTVARJALEC, PON., 2.35 INFOKANAL

PONEDELJEK, 09.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.40 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 16.00 SLOVENCI V ITALIJI, 16.30 OPERNA ARIJA, A. DVORAK: RUSALKA, 16.35 PO SLEDEH BALETA, IMATE RADI BALET? GA SOVRAŽITE? 17.35 ŽIVLJENJE V PODRASTI, ANG. SER., 18.30 DEDIŠČINA EVROPE, 20.10 JASNOVIDKA, AM. NAD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ARITMIJA, 22.40 MALČKA GLEDATA MALČKE, AM. NAN., 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.45 INFOKANAL

RTV SLO**TOREK, 10.10.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.20 SOŽITJA, 10.25 NA VRTU, 11.05 KUHAM Z ZVEZDAMI, 11.30 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 HRI-BAR, 14.30 V ŽIVALSKEM VRTU, AVSTR. DOK. SER., 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 MARJAN, KONJ, KI PLEŠE STEP, RIS., 16.05 POTEPANJA, DOK. NAN., 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 LOKALNE VOLITVE 06 (KRANJ), 18.40 TRAKTOR TOM, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 POD ŽAROMETOM, 21.00 KOROŠKA PESEM ... TI DRUŽICA MOJA, DOK. odd., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 SVETOVNO MRAČENJE, ANG. DOK. odd., 23.35 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 0.30 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 10.10. 1991, 1.00 BIOTOPI: VIDRA, 1.30 MODRO, 2.10 INFOKANAL

TOREK, 10.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 12.20 ARITMIJA, 13.00 STUDIO CITY, 13.55 ALPE-DONAVA-JADRAN, 14.25 LOKALNE VOLITVE 06 (MARIBOR), 16.00 BIOTOPI: VIDRA, 16.30 MODRO, 17.00 LABIRINT, 17.55 KOŠARKA, LIGA NLB, HELIOS - PARTIZAN, 20.00 TREBA JE SPREGOVORITI, 21.20 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS. NAD., 22.05 LJUBICA, FINSKI FILM, 23.50 PREDSTAVLJAMO DOROTHY DANDRIDGE, AM. FILM, 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.05 INFOKANAL

RTV SLO**SREDA, 11.10.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.05 KNJIGA MENE BRIGA, 10.30 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 11.25 SPET DOMA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO, 13.30 LJUDJE IN ZEMLJA, 14.20 TRPLJENJE MLADEGA IGORJA, DRUŽ. NAD., 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ŠOLA PRVAČOV, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 LOKALNE VOLITVE 06 (SLOVENJ GRADEC), 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 KRTEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 SLABA VZGOJA, ŠPANSKI FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 OMIZJE, 0.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 11.10. 1991, 0.35 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.30 Z VAMI, 2.25 INFOKANAL

SREDA, 11.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 13.25 SOBOTNA NOČ: KONCERT SLOVENSKE SKUPINE BOTRI, 14.25 LABIRINT, 15.15 LOKALNE VOLITVE 06 (KRANJ), 16.20 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS. NAD., 17.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 17.35 Z VAMI, 18.30 MOSTOVI - HIDAK, 19.05 PRAKSA, AM. NAD., 20.00 ŠPORT, 23.00 SLOVENSKA JAZZ SCENA: BIG BAND RTV SLOVENIJA, 23.40 NA POTI, NIZ. FILM, 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.25 INFOKANAL

RTV SLO**ČETRTEK, 12.10.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 POD ŽAROMETOM, 11.40 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 VEČERNI GOST, 14.15 PISAVE, 14.35 ODPETI PESNIKI, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 KRASTAČJA PATRUILJA, RIS., 16.10 MARINA, KRATKI FILM, 16.30 VSE O ŽIVALIH: KAPIBARE, ANG. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 LOKALNE VOLITVE 06 (VELENJE), 18.40 MERLIN, ČUDEŽNI KUŽA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 PRVI IN DRUGI, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 PLATFORMA, 23.20 KNJIGA MENE BRIGA, 23.35 GLASBENI VEČER OB 80. OBLETNICI JANEZA MATIČIČA, 1.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 12.10. 1991, 1.30 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.25 JASNO IN GLASNO, 3.20 INFOKANAL

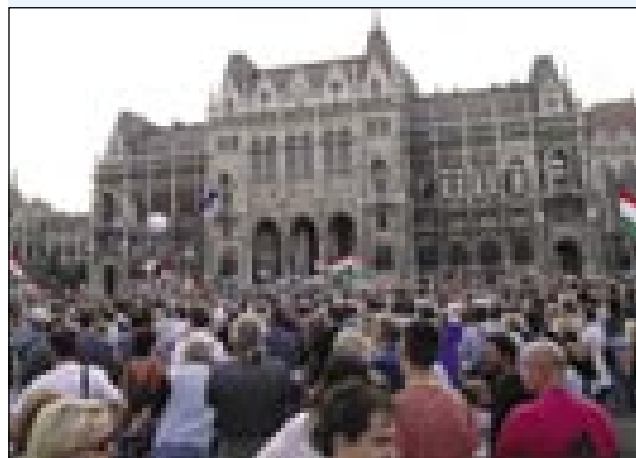
ČETRTEK, 12.10.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 13.50 PRISLUHNI MO TISI, 14.20 LOKALNE VOLITVE 06 (SLOVENJ GRADEC), 15.25 KAKO JE UMETNOST USTVARILA SVET, ANG. DOK. SER., 16.10 MOSTOVI - HIDAK, 16.40 POMAGAJMO SI, 17.10 JASNO IN GLASNO, 18.00 ŠTUDENTSKA, 18.30 DUHOVNI UTRIP, 18.50 BRIGADA, RUS. NAD., 19.55 PESEM ZVONOV, DOK. FELJTON, 20.25 LP V ROKOMETU (M), GUMMERSBACH - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, 22.05 PONOČI, KO SE ZDANI, NEMŠ. DRAMA, 23.30 ISKALEC, ANG.-ISL. FILM, 0.55 MALČKA GLEDATA MALČKE, AM. NAN., 1.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.40 INFOKANAL

Lejpa vala

V imeni vernikov se lepau zavalim Slovenskoj zvezi, ka je nam naraučila pa vöplaçala avtobus, ka smo leko zaupstom na prauško šli v Vasvár 10. septembra. Vüpamo, da se po tejn tö ne spozabite od nas.

**V imeni vernikov iz Slovenske vesi
Micka Melcer, organizatorka**

**DEMONSTRACIJE
V BUDIMPEŠTI**

Od 17. septembra potekajo po vsej državi demonstracije, na katerih zahtevajo odstop premiera Ferenc Gyurcsány in celotne vlade. Neposredni vzrok izbruha demonstracij je bil majski govor premiera pred poslanskim klubom socialistov, ki so ga mediji objavili 17. septembra. Nekatere skrajne skupine so izkoristile mirne demonstracije in več noči razgrajale po Budimpešti. Največ škode je nastalo na sedežu madžarske televizije. Mirne demonstracije potekajo tudi po podeželju v večjih in manjših mestih, le da je tam zbrana množica manjša kot v Budimpešti, kjer se vsako noč zbere od 10 do 15 tisoč ljudi. Največ ljudi, kakih 25-30 tisoč, se je zbralo 23. septembra, v soboto. Posnetek na trgu Lajosa Kossutha, kjer stoji stavba madžarskega parlamenta, je naredila Silva Eöri, ki je najbolj burne dneve preživela v Budimpešti.

Porabje**ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM****Izhaja vsak četrtek***Glavna in odgovorna urednica***Marijana Sukič***Naslov uredništva:*

H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.

Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB